

უსიამოვნება ზოგიერთებმა გვირანის მკვანე სიტყვებით გამოუცხადეს ბატ. ხეოლსონს. უთხრეს, რომ მეცნიერ კაცს, პროფესორს არ შეჭფერის წარამარად ლაპარაკი; უთხრეს, რომ იმას, სამწუხაროთ, არც ისტორია სკოლნია ძავეკასიისა, არც გეოგრაფია, — გამოდის სცენაზე და სისულელეს ლაპარაკობსა.

ბევრმა ძუტულის ისტორია მოიგონა, ერთ ფრანკოზულ გაზეთის კორრესპონდენტისა, რომელიც გველილი ომიანობის დროს იყო ჩვენს ქვეყანაში, ზოგიერთ ერთობ გარდაშეტებულ ასკასერებს ჩაუფარდა ხელში და, იმათის ჩაგონებით, სწერდა, რომ ძავეკასიაში პირველი ხალხი, როგორც სიმრავლით, აგრეთვე სწავლავანათლებით და სხვა ყველაფრით სომხები არიანო, ძავეკასია სომხების ქვეყანა არისო და სხე.

ბატ. აბგარ იონესიანმა, თითქო გასასწორებლად ხეოლსონის შეცდომებისა, წარმოსთქვა სიტყვა, რომელიშიაც გამოაცხადა ის აზრი, რომ ძავეკასიაში ჩვენ ყველა ძმები ვართო, ქართველებს, სომხებს და სხვა ყველა ხალხთ ერთობა, ძმობა გვინდა და ერთად სვლა განათლებისა და მეცნიერების გზაზედაო.

პროფ. სამოკვასოვმა დალია სადღეგრძელო აგრეთვე ძავეკასიის ყველა ხალხებისა განურჩევლოდ.

ამათ გარდა ილაპარაკეს პროფესორ სვეტაევმა, რომელმანც ადგილობრივ მეცნიერების ქება წარმოთქვა და იმათი სადღეგრძელო დალია, — შრიცოვმა, პროფ. შირხოვმა და სხე.

შირხოვმა, სხვათა შორის. სთქვა, რომ ამ შეკრებილებაში იმდენი სხვადასხვა ენები მესმისო, რომ დაბადების სიტყვა მაგონდება ბაბილონის გოდოლის დაქცევასა და ენათ აღდგარევაო. მეორე აზრი, რომელიც პროფ. შირხოვმა წარმოსთქვა თავის სიტყვაში, იყო ის, რომ დრო, აღმოსავლეთიდან ეფინებოდა განათლების სხივი მთელს ქვეყანასაო, შემდეგ განათლების სხივად დასავლეთი შეიქნაო და თუ ძავეკასიაში უნივერსიტეტი გაიხსნა, ძველი დრო შეიძლება ხელ ახლად დაბრუნდესო, ისეთ ნიჭიერ და ცოცხალ ხალხსა ეხედაე აქო, რომ ვინ იცის, იქნება ცივილიზაციის სხივმა კიდევ აქედამ დაიწყოს ჩვენკენ თავის შუქის მოფენაო და სხე.

სალამოს მერვე საათზე შეკრებილება დაიწყო. შველა კმაყოფილი დარჩა ქალაქის სტუმართ-პატივისცემისა და უნე მასპინძლობისა; უსიამოვნო შავ ღრუბლად ჩაითვალო მხოლოო ბატ. ხეოლსონის მოუსაზრებელი და უადგილო სიტყვა...

ახალი ამბები.

ჩვენ გეცნობდებნ სურამიდან, ამ დაბის მცხოვრებთ მთავრობასთან თხოვნა წარუდგენიათ, რომ სურამის უჩასტკა მასრად გარდიქცეს და თვი-

თონ დაბა სურამი ქალაქად. ამ საგნის შესახებ, სურამის მცხოვრებნი ცალკე დეპუტაციასაც გზანინათ მთილისში უმაღლეს მთავრობასთან საშუამდგომლოთაო.

* *

ძვეთის-ხევის საამხანაგო დეპოს დაკეტის თაობაზედ ჩვენ მივიღეთ შემდეგი შენიშნვა:

„თქვენს გაზეთში ჩამდენჯერმე იყო ცნობა და კორრესპონდენცია ამ დეპოზე და კორრესპონდენტი ყოველთვის კარგ ამბებს და კარგად საქმის მსვლელობას იწერებოდა. მით უფრო ვასაკვირველოდ შეგვექმნა, როდესაც უეცრად გავიგეთ ამ საამხანაგო დეპოს დაკეტა.

„ამ დეპოს თანხის მომეტებული ნაწილი გლეხებისაგან იყო შემდგარი; თითოეულ წვერს თერთმეტი მანეთი შემოაქონდათ და ახლა, როდესაც ლიკვიდაცია მოახდინეს, დეპოში თითქმის აღარა ამოჩნდა-რა, წვერებს თითო-ორიოლა მანეთის საქონელი ერგოთ. მასაკვირველია, რომ დეპოს თითქმის არც გაეაღებულო, არც ნისიად გაეცემული აქეს-რა.

„სად გაქჭრა ეს ამდენი საქონელი ან იმ საქონელში აღებული ფული? რა მიზეზით დაეარდა იე ეს დეპო, რომ ბოლოს დასაკეტი შეიქნა? რისგან გაკატრდა? იმედია, ყველა ამბებს აგვიხსნის და გამოაცხადებს გამგებელი დეპოსი, ძვეთის-ხევის სკოლის მასწავლებელი ბ. სხვედაძე.“

* *

ერთობ ხშირად იბეჭდება ჩვენს გაზეთში სამდურაფი და კიცხვა ჩვენებურ სოფლის მოხელეებზედ, მამასახლის-მოსამართლეების უწყსო და მიდგომით მოქმედებაზე, ქრთამებზე, ლოთობაზე და სხე. მით უფრო სასიამოვნოდ გრაცხთ, როდესაც ამათში თითო-ორიოლა მანეც ჩნდებიან ისეთნი, რომელნიც ამ მხრით სხეებისაგან განირჩევიან თავიანთ კეთილსინდისიან მოქმედებითა და სოფლის საზოგადო საქმეებზე ზრუნვითა.

ერთი ამისთანა სამაგალითო მამასახლისი ყოფილა, როგორც გვეწერენ, სოფ. ძეათანის (ახალ-სენაკის მაზრის) მამასახლისი მ. თაფურია. ამ მამასახლისს წყალობით, ადგილობრივ სკოლას არაფერი არ აკლიაო, ყველას ურჩევს სკოლის დახმარებას და შეილებს მოზარებსაო. ამას გარდა ამავე მამასახლისს ექესი ახლო-მხლო საზოგადოების მამასახლისები მოუწვევია და მოუღაპარაკნია იმათთან სუფლის გზების გაკეთებაზე. ამის ჩაგონებით ყველა დათანხმებულია, განჩინება შეუდგენით და განჩინება სისრულეში მოჰყავთო.

* *

ძავეკავიდან იწერებიან გაზ. „პორიალოკში“: აქ ფიქრობდენ დაარსონ საზოგადოება, რომელმაც ხელი უნდა მოუმართოს ოსებსა და ყაზარლებს შორის განათლების გავრცელებას. ამ საზოგადოების დამფუძნებელთ სწნდებიან ჩამდენიმე განათლებული ოსები და მათ მოთავეთ წვერი სტავ-

რაპოლის ოლქის სასამართლოსი ოსი ბუცურ-შანაფი. მოთხოვნილება ამგვარი საზოგადოების დაარსებისა დიდი ხანია არის აქ, რადგანაც ეხლანდელი სკოლები ვერ აკმაყოფილებდენ ოსების განათლებისადმი მოთხოვნილებას. მიმნაზიებში და რეალურ სასწავლებელში შესვლა კი ბევრი დამბრკოლებები აქეს. ძავეკავის რეალურ სასწავლებელში, მაგალითათ, ამ უკანასკნელ წლებში 120 კანდიდატისაგან 5-ს და ხან 6-ს იღებენ. ოსებში ეხლა ჩამოდენიმე პირი არიან, რომელთაც უმაღლესი სწავლა შეუძრულებიათ და ზოგნი ეხლა ასრულებდენ“.

* *

ბაზეთ „პორიალოკში“ დაბეჭდილია შემდეგი შენიშნვა:

„მეხუთე არხეოლოგიურ კრებაზედ, რომელიც მბილისშია ამ ქაშად შეკრებილი, იმედია, დიდი რომ ის მიაქცევს ყურადღებას ბელათის მონასტრის გაცარცვას. არც ერთი მონასტრთაგანი, რომლებიც ითვლებიან საზოგადოთ არხეოლოგიურ ნაშთების საცავათ, არ იყო სხვა-და-სხვა ძვირფას ნივთებით ისეთი მდიდარი, როგორც ბელათის მონასტერი. ჭოტოგრაფიული სურათები ამ ძვირფასეულებისა რომელიც გაიღო მხატვარმა საბინგუსმა გაცნობს კრებას ამათ სიმდიდრეს. შველა ნაირი ნაშთი მოიძებნება აქ, რომელნიც დაუფასებელი არიან კაცობრიობის ისტორიისათვის, როგორც მაგალითად: მინაქრის ხელობა, ნიშნები საშუალ საუკუნის მხატვრობისა, მოზაიკები, მურდანობები (Barye), ხელობა ოქრო და ვერცხლზედ, აჭურის მხატვრობა ძვალზე და ლითონზედ, ძვირფასი ნაქარგი ზურმუხტით, ოქროთა და ძვირფასი ქვებით. საბინგუსის მხატვრობის წყალობით ყველა ამას ნახვენ სურათში, მაგრამ თვალთ კი იმას, რაც აღრე იყო, საუბედუროთ ვეღარ ნახვენ და ეხლა რომ ნახვენ, ეს სულ არად გამოჩნდებოდა აღრინდელ სიმდიდრესთან.

მოგვეყავს ჩამდენიმე ცნობანი ადგილობრივ გაზეთიდან, „პორიალოკში“ იყო:

„ხუთი მინაქრის მედელიონი აშვენებდენ უდას ბელათის ხელთ-ნაწერ სახარებისა. მერაფერს ამგვარს, ჩამდენათაც ჩვენ ვიცით, ვერ წარმოგვიდგენენ მერაპის უდიდეს ქალაქების მუზეუმები და კოლლექციები. მითე ლუერის გალერეიაშიაც ვერ შეხედებთ ასე მშვენიერათ შენახულ იმ დროის მინაქრს, როდესაც პირველად დაიწყეს მინაქრული ხელოვნება. ბარონ ტილმანა, საქართველოში და სპარსეთში მოგზაურობის დროს ნახეს მინაქრები დასხვა მინაქრებზე, უპირატესობას აძლევს ამას.

„საუბედუროთ, ეს მედალიონები გაქჭრენ. მძვირფასესი უდა გამშვენიებული ამ მედალიონებითა გახდა მსხვერპლად სიხარბისა, თავყანისმცემლობისა და უმეცრებისა ბელათის

და შუთაისის ბერთა, რომელთაც დაუთმეს ის გრაფ ლევაშოვს, რომელმანც სამაგიეროდ ამ სახარებას მოსკოვის მოხელეებისაგან გაკეთებული უბრალო უდა გაუქტათა, რომელიც სულ დიდი ელირება 60 მან. ამ უდასთან ერთათ განჭქრნენ აგრეთვე აუარებელი ძველი უძვირფასესი ნივთეულება.

„მს გაცარცვა წმინდა ადგილისა დღემდის აღლევებს ადგილობრივ მცხოვრებთა. შუწმანდესი სინოდისაგან დანიშნულ კომისიამ დაამტკიცა გაცარცვა, რაიცა უკამისიოთაც კარგა იცოდნენ ყველამ. ამით საქმე გათავდა. ნივთების დაბრუნება ჯერ ზღაპრათაც არაფის სმენია. ღაგერჩენია თავი ვინუგეშოთ იმით, რომ არხეოლოგიური კრება, მეცნიერების სარგებლობისათვის, გამოგლ ეჯს კმრო პირით იმას, რაც ვერ დაუბრუნდა ბელათის მონასტერს შუწმანდესის სინოდის მეცადინეობით“.

* *

მბილისიდან იწერებიან გაზეთ „პორიალოკში“: ძავეკასიაში ბევრი მასხრები, რომლებშიაც არ მოიპოვება ექიმბი; უმეტეს გუბერნიის ქალაქებშიაც მხოლოდ ვალდებულებით მსახურებენ სამხედრო სტიპენდიაზედ აღზდილ ექიმები. თავისუფალი ექიმები ძრიელ ძვირი, თითქმის სულ არ არიან. მთელს ძავეკასიაში ითვლება ექიმები: სამოქალაქო 130, სამხედრო 400-მდი, -სულ 530. მაშინ როდესაც ძავეკასია შეადგენს სიერციოთ 407,000 ოთხ-კუთხ ვერსს და 9,000, 000 მცხოვრებს. 50-მდე ქალაქია ძავეკასიაში, სადაც შეიდას-ათასამდე მცხოვრები ითვლება. ძავეკასიაში მხოლოდ 5-6 ქალაქს აქეს სამოქალაქო საავთმყოფო (500 ავთმყოფისათვის) ბოლოს და ზოგიერთ ქალაქებშიაც და სოფლებშიაც არიან გამართულები და ჯარებისათვის საავთმყოფოები. ძავეკასიის მოთხოვნილებასთან ეს რიცხვი სამკურნალოებისა ერთობ მცირე. ამას უნდა დავმატოს კიდე გარდაშეტებული ფასი რომელსაც ახდებიან ამ სამკურნალოებში აქიმობისათვის — საავთმყოფოში 1 მ. 3 კ. და ლაზარეთებში 50 კ. დღეში პუცილებელი საქიროებაა, რომ მომავალს ძავეკასიის უნივერსიტეტში საექიმო ფოკულტეტი დაწესდეს.“

მთილისის პირუტყთ ღამცველი საზოგადოების წვერნი მოწვეულნი არიან ამ თვის 20-სათვის, ს ღამოს 7 1/2 საათზე, სამეურნეო საზოგადოების სადგომში, პლექსანდროვის ბაღში. შეუძლიანთ მოსვლა სხვა გარეშე პირთან.

მოლაპარაკება იქნება შემდეგ საგნებზე: ძალღებისათვის თავ-შესაფარის სახლის გამართვაზე, — სიტყვა ბ. პელოვისა ნემესურ პირუტყეთა დამცველ საზოგადოების მოქმედებაზედ; — სიტყვა ბ. ზენკოვიჩისა ბრიუსელის პირუტყეთა დამცველ საზოგადოებების

მოქმედებაზე; — საზოგადოებასთან ქა-
ლების კომპოტეტის დაარსებაზე და
სხვ.

არხმოლოგიური კრება.

12 სექტემბერი.

ღლით უცხო ენებზე იყო სხლო-
მა. სხვა მოხსენებათა შორის შესა-
ნიშნავი იყო ბატ. მიხროვის მოხსენ-
ება. მიხროვი მთელი საათ-ნახევან-
რი ილაპარაკა ძავეკისის ანტროპო-
ლოგიაზე. დასკვნა იმის მოხსენებისა
იყო: ძავეკისის ჰქონია ძველითი-ძვე-
ლად კულტურა და ეს კულტურა
ჩრდილოეთიდან არის მოსული, — სკან-
დინავიაში ისეთივე ნაშთი არის ძვე-
ლის განათლებისა, როგორც ენლა
ვაზულობით ჩვენ ძავეკისაში.

სალამოს ილაპარაკეს: ზაგურსკიმ,
მილლერმა და სტოიანოვმა.

ზაგურსკიმ ილაპარაკა იმაზე, თუ
რა მნიშვნელობა აქვს ძველი ხალხ-
ების ცხოვრების შესწავლაში ენის
შესწავლას. მილლერმა წაიკითხა ოსურ
ენაზე. სტოიანოვმა — სერბურ ენაზე.
ამ უკანასკნელს შეუკრებია რამდე-
ნიმე სერბური ლექსები და სიმღერა
თ. დადგენილიანთ შემწევობით. ზა-
გურსკიმ სტოიანოვის რეფერატის შე-
სახებ სთქვა, რომ უკეთესი იქნებოდა
ამ გვარ ლექსთა და სიმღერათა შეკ-
რებას ადგილის სწავლეულება შეუდ-
გებოდნენ, რომელთათვის ადგილის
ენები სამშობლო ენებს შეადგე-
ნენ.

13, 14 და 15-ს მცხეთაში, მუ-
თაისში და ზელათში იყო კრება.

15 სექტემბერი.

ღილას, გაიხსნა თუ არა სხლომა,
გრაფ შეროვიმა შეიტანა სხლომაში
ჰაზრი, რომ კრებამ აირჩიოს კამისია
კრების ნაღვაწის დასაბეჭდათ. საქი-
როა ეს ნაღვაწი ეხლავი დაიბეჭდოს,
რადგანაც შემდეგ ინტერესი დაეკარ-
გებოდა. პეტერბურლის არხეოლოგიუ-
რის კრების ანგარიში 11 წლის შემ-
დეგ დაიბეჭდა. და 11 წელში, უკე-
ველია, რუსეთის არხეოლოგია გა-
უსწრებს ეხლანდელ ჩვენს არხეოლო-
გიურ ცნობასა.

ბატ. სვეტაევმა მოუთხრო კრებას
რომის არხეოლოგიის ინსტიტუტის და-
წესების და ცხოვრების ამბავი. ბატ.
ძამაროვი წაიკითხა ბატ. სმიროვის
ბაულებდნ მტელტის აღწერილობა ტბი-
ლისისა.

სალამოს, ბატ. ილოვასკიმ წაი-
კითხა რეფერატი გუნების ხალხოს-
ნობის შესახებ. რეფერატის ჰაზრით
გუნები სლავიანები არიან. ბატ. ძოს-
ტომაროვი კვერი დაუკრა ბატ. ილო-
ვასკის და სთქვა, რომ ესევე ჰაზრი
იქნა წარმოსთქვა 1846 წელში, რო-
დესაც ის იყო მიწვეული მლადიმირის
უნივერსიტეტში ლექციების საკითხა-
ვით. ამისივე ჰაზრით სახელი „გუნნი“
წარმოდგება ნემეტური სიტყვიდან
„ჰუნ“, რომელიც ნიშნავს ძალს.
ბატ. ზაგურსკიმ ილაპარაკა ამათი წი-
ნააღმდეგ. ამ გვარ ისტორიულ გამ-

ბედოვნებას, იმისი ჰაზრით, უფრო
დიდი საბუთები სჭირია.

ბატ. ნიკიტსკიმ წაიკითხა: რა მო-
ნაწილეობა ჰქონდა ნოვგოროდის
ვაჭრობაში აღმოსავლეთის ვაჭრებს.
ბატ. შარინკოვმა ილაპარაკა მამანის
ნახევარ-კუნძულის ტოპოგრაფიაზე.

17 სექტემბერი.

ღლით ყველაზე უკეთესი და საინ-
ტერესო რეფერატი იყო ბატ. სულ-
ტანოვისა სულტანოვი წაიკითხა რუ-
სეთის და საქართველოს ეკლესიების
შენობაზე. იმისი ჰაზრით, რუსებს არ
გადაუღიათ ქართველებისაგან, რო-
გორც ზოგიერთები ფიქრობენ, ეკ-
ლესიების შენობის მოდელი, მაგრამ
ქართველებს და სომხებს ადგილის
არხიტექტურა, მართლა, ჰქონიათ,
რომელიც დიდათ განსხვავდება მიხან-
ტის, სპარსელების და რუსების არხი-
ტექტურიდან.

ბატ. ძამაროვი ილაპარაკა ქარ-
თულ ფულზე. მოიხსენა ბარათაევის
და ლანგლუის ნაწერები ნაწერები
ამ საგანზე და შემდეგ შეუდგა იმ მა-
ნეთების აწერას, რომლებიც ამათ არა
ჰქონდა. მართალი ფულები ვერ
იყვნენ კარგად გაქვდილნი; იმათზე
წარწერილობა ორ ენაზე იყო, ხან-და-
ხან სამ ენაზე. მქროს ფული არ
ჰქონდათ, ჩვენ არ გვინახავს მაინც
გარდა ერთისა, რომელიც ბიორგი
მეთორმეტეს ეკუთვნის ძარისტეს
შემდეგ 600-983 წ. ქართული ფუ-
ლი არ უნახავსთ ჯერ ნუმიზმატებს.
იშვითათა ეგრეთვე ღვეით ძურატ-პა-
ლატის ფულები....

ბატ. შურცელაძემ მოახსენა ყრი-
ლობას, რომ ოქროს ფულები ჰქონ-
დათ ქართველებს. მაგალითათ მოი-
ყვანა კახელი კნ. ანდრონიკოვისა,
რომლისაც აქვს ურუმე მამარ მეფის
ოქროს ფული.

ბატ. ხატისოვმა წაიკითხა ანის
ნანგრევებზე.

სალამოს, პროფესორმა ანუხინმა
წაიკითხა ქვის პერიოდის ძაღლებზე
და შაპოშნიკოვი კაჟიდან გაკეთებულ
იარაღებზე, რომლებიც მას უპოვინა
ნოვგოროდის გუმბრნაში.

მს სალამო ჩვეულებრივზე აღრე
გაათავეს, რადგანაც სომხურ წარმო-
დგენაზე იყო მიწვეული მთელი კრე-
ბა.

ლელა.

„დროების“ კორექტირება

სამეგრელოდან, 16 კნსკისთვეს.
ამ ექვსის წლის წინად სოფელს ბან-
ძაში გაჩნდა ერთი მარჩიელი, ურის
დედაკაცი, რომელიც უწყალოდ ატ-
ყავებდა უმეცარ ხალხს. შემეტსო-
ბამ ადგილობრივ ხალხსამ იუცხოვა
ესრეთი ცრუ-მარწმუნოება ერთის
აქაურის მღვდლის ჩაგონებით და
მიმართა ყოვლად-სამღვდელო ბაბ-
რიელს თხოვით მიეღო მას დონი-
ძიება წინააღმდეგ ხსენებულის მარ-
ჩიელისა და მისი მუშტრებისა. მოე-
ლად-სამღვდელოებამ მოახდინა ვან-

კარგულემა, რომლითაც ვალად დაუ-
დგინა ბლალოჩინს და მღვდელს, რომ
ენმართ საშუალება ამოსაფხვრელად
ისრეთის ცრუ-მარწმუნოებისა.

ამ გონიერ განკარგულემა იქო-
ნია ის გავლენა, რომ 1879-ის წლამ-
დის თითქო შეწყდა, მოსპო მარჩიე-
ლობა ბანძაში; მაგრამ ახლა კი
ოთხიცი გავგინჩდა მარჩიელი, ორი
ქრისტიანი და ორი ურია. არც
მუშტრები ჰყავთ ცრუ: რომ ვიან-
გარიშოთ ხორაგათ თუ ფულათ
მათი დღიური შამოსავალ, თითოე-
ულისა მიაღწევს ხუთ მანეთამდე მაინც.
მუშტრები რატომ არ ეყოლებათ,
ერთი დღის სავალზე თუ ვისმე მუ-
ცელი ან თავი ასტყვიდა, მიზეზი და
საშუალება ჩვენს მარჩიელებს უნდა
გამოჰკითხონ.

— „ბა, მარჩიელო, გვიშველე,
გაგვაგებინე, რაც ცოდვა ჩაუდენია,
და რა მოარჩინს ჩვენს ავათ-მყოფს?“
ძითხვენ ავათმყოფის პატრონი. მარ-
ჩიელებიც აძლევენ შესაფერ მიგე-
ბას:

— „მეგნი ავათმყოფის პაპის-პაპის
დაუკლამს ღორი მესობლის ყანაში,
მისი ბრალია, რომ თქვენს ავათ-მყოფს
მეტის-მეტი თავის ტკივილი აქვს; თუ
გინდათ მალე მოარჩინს, შესწირეთ
ძირის ხატს ცხვარი და აბაზი ფული
ავათმყოფის სახელზე.“

ზაუთხოვარ ქალებს თუ დაუბი-
რეს გათხოვება, წინ-და-წინ მარჩიე-
ლებთან გარბიან; არჩეულს სასიძოს
გაყვეთ, შავიქნებით ბედნიერი თუ
არაო. თუ ვინმე დედაკაცთაგანს შვი-
ლი არ ეყოლა, ამათ კითხვენ საშუა-
ლებას და სხვ.

მართის სიტყვით, ისე გაძლიერდა ამ
უკანასკნელ წლებში ბანძაში მარჩიე-
ლობა, რომ ლამის გაცრუმორწმუნ-
დეს მთელი ხალხი.

მიზეზი? მიზეზი ის, ვისიც რიგია
ცადლოს ზნეობით ამაღლება, ცრუ-
მარწმუნოებისაგან განთავისუფლება
ემეცარის გაუნათლებელის სოფლის
ხალხისა, — მიზეზი ბ. ბლალოჩინი. მგ-
დალოცვილი პირ-იქით უწყობს ხელს
მარჩიელებს, აძლევს ხალხს ცაცხა-
ლი მაგალითებს ზნეობით დასამდაბ-
ლებელად. მეუღლე მისი, ბევრჯერ
უნახავთ მარჩიელებისას მთხოვნელად;
ერთი ქალის მეტი არა აბადია-რა
თურმე, და ჰფიქრობს მარჩიელების
შემწევობით ვაჟები გაიჩინოს (სამო-
ცო წლის დედა-კაცი გახლავსთ, რალა
ღროის მისი შეილოსნობაა!)

თუ რომელიმე მღვდელთაგანმა ან
ერმა იხმარა საშუალება წინააღმდეგ
მარჩიელებისა, ესენი ბლალოჩინთან
გარბიან ცხვრებით, რომელიც ღე უ-
ლობს მათ თავის მფარველების ქვეშ.

წარმოდგინეთ აბა, ვის რა გავლენ-
ა ექნება უმეცარ და გაუნათლებელ
სოფლის ხალხთან ამოსაფხვრელად
ცრუ-მარწმუნოებისა, როდესაც ის
ჰხედავს დამცველად ამ ცრუ-მარწმუნ-
ოებისა უპირატეს პირს სოფლის სა-

ზოგადოებისა — ბლალოჩინს. ჯერ
არს, ვისიც რიგია, მიაქციონს მამ-
ჩიეობას ყურადღება —

წერილი რედაქტორთან.

ბ. რედაქტორო! მქვენს პატივცემ-
ულს „დროების“ ერთ-ერთს ნომერ-
ში, წარსულს იენისის თეგში იყო და-
ბეჭდილი შენიშვნა სოფელ ღილო-
მიდგან, შესახებ იმისა რომ აქაურმა
გლეხებმა უჩიველეს თავიანთ მამასან-
ლისს, კალიის დროს პურის მიუცემ-
ლობაზედ და გლეხებთან ცუდათ
მოქცევაზედ; საჩივარი გამოიძიო მი-
როვოი პოსტრენიკმა იედივაროვმა და
თვითოეულ მაგლენმაც ფიც. დაამტკი-
ცესო. ატოროი ამა შენიშვნისა უმატებ-
და, ვითომცერთ უპირატეს მომჩივარ
პირთაგან შერიგების გამო საქმე
ჩააფუჩჩესო. მს ჩაფუჩჩება მომატე-
ბული; მართალია, ეს უპირატესი მოა-
ჩივარი შერიგდა, მაგრამ თავის საკუ-
თარ საქმეზედ და არა საზოგადო სა-
ჩივარზედ. მიროვოი პოსტრენიკმა
საქმეს თავისი მიმართულება მისცა;
დაიბარა ყოველივე მომჩივარი პირნი
და მათთან სხვებიც; ესე იგი რომელ-
თაც გამოძიების დროს ფიცი მიიღეს;
მოაწერინა ყოველივეს თვითოეულთ
ხელი გამოძიების ფურცელზედ და
საქმე გარდასცა საგლენხო გამგეობაში
და ახლაც იქ გახლავს ეს საქმე და
მამასანლისი მაინც არ წყნარდება
და ვანაგებს ისევე აწინდებულათ თა-
ვის ნებაზედ,

ბლენები უკმაყოფილონი არიან,
თავიანთ მდგომარეობის გამო, რომ
საქმემ ისევე დაიგვიანა და ამბობენ:

— ჩვენს გაჩენაში ღმერთი არ
ურევიაო, თუ ვიჩივლებთ დროიანათ
არა გვეღირსება-რაო, თუ არ ვიჩიე-
ლებთ და ყოველთვის ამ ცეცხლში
ვართო, სწორეთ წყალში უნდა გარ-
დაცვიდნეთო“.

— მაგრამ იმედია საგლენხო გამ-
გეობა არ მიცემს დავიწყებაში ამ
გლეხების საქმეს და ამათ არ ჩაატ-
რებს ამათ საჩივარს; საწყალი გლე-
ხები, ყოველ დღე ყოველ საათს და
ყოველ წამს მოელიან ხსენებულ
გამგეოის განკარგულებას ამ საქ-
მეზედ.

დ.— ჩარგ.

1881 წელს 10-ს სექტემბერს.

ნარევი

ფრანგულ გაზეთს Post-ს მოჰყავს
ერთი შექმთხვევა, რომელიც ამტკიცებს
სრულს უმეტრებს და ამათ-მარწმუნე-
ბას იტალიელთა. ქ. გენუას მსლობ-
დადა ერთ დაბა კომუნეში ადგილობ-
რივ მცხოვრებლებმა შეუთქვეს თავიანთ
წმ. რახუსს, რომ სამ დღეში წვიმა
მოგვავლინეო, რადგანაც დიდი ხნის
კოლვით, უჩუბი ერთიანათ სმუზდნენ.

გადა გავიდა და წვიმა არ მოვიდა.
გაბრაზებულმა მცხოვრებლებმა ჩაბეს ამ
წმიდის ხატს თოკი და გაწაფუქეს ტა-
ში. ხალხის სიბრაზემ იქამდის მიადწია,

რომ ამ სოფლის შემსრულებელი სულიერი მამა რამდენიმე ღამე სარდათში იმალე-ბოდა.

ერთ ამერიკის განათმობელი კრემის კონგრესი, მართლაც რომ ახირებულ რამეს წინადაცხადებს: „დიდის ჯიჟისა და შრომის შემდეგ მე, როგორც იქნა, მოვივლი მამისა, რომელიც ბევრით ჩამოიხრებინ უკან აქამდის მოგონილს მამისა, რომელთაც დანიშნულება არის ადამიანის განვითარებას და სწავლებას. ეს მამისა არის საუცხოო კრესლო (სავარძელი), რომელსა აქვს მადლი მისწოლი და გვერდებზედაც უფროს ბაღიშები და ამ ბაღიშებშია არის რამდენიმე მილი. როგორც ვი ჩაეშვებით ამ სავარძელში, შესანიშნავი გენიოსური მოწყობილობის წყალობით, ერთ ამ მიღებთან განიწყებს გამოსვლას ორთქლი, რომელსაც აქვს გამაბრუნებელი, მიმამინებელი ძალა. ამ დროსვე იწყობენ მოქმედებას სხვა-და-სხვა ჩანსები და ბორბლები ამ მამისა. სახამ შიგ მჯდომი, საამო სუნუნებებით გაბრუნებული, სრულ ნეტარებაში გრძობს თავს, იქვე არის მანქანისა კვერი, რომელიც სვლავს ასაიეთქ მასალებს და დანახენ რვა მილითაგან მიდის რვა სროლა, რომელთაგან ორი სვლავს მჯდომს გულში, ორი თავში, ორი ფელტებში და ორიც მუცელში... ამ გვარად შიგ მჯდომი ერთი თავის დასამამებაში მიდის წილსა შინა ახრამისასა...“

განსხვავებანი

იმ მოწაფეთა შორის, რომელნიც იყენენ თბილისის გიმნაზიაში, ამ ჟამად, გიმნაზიის 50 წლის იუბილეის დღესასწაულობის გამო, აღიძრა აზრი მიეგებნენ ამ დღესასწაულს საამხანაგო სადილით, რომელიც დანიშნულია 29 ენკენისთვისათვის შუა დღის სამ საათზედ. სადილი (ქართულ საჭმლებსაგან შემდგარი) მუსიკით ელირება ხუთი მან. თუ სად გაიმართება სადილი, ამაზედ ცალკე იქნება გამოცხადებული.

ბილეთი ამ სადილისა (5 მან. გადახდით) მიიღება მუდამ დღე გიმნაზიის შევეცართან 9 საათიდან დილისა 1 საათამდე. 27 ენკენისთვისადამ ბილეთები აღარ გაიცემა.

- თ. დიმიტრი დავითის-ძე ჯორჯაძე,
- მასილ ბრიგორის-ძე სარაჯიშვილი,
- ივანე იაგორის-ძე ამირაგოვი,
- ლევ ლევის-ძე მარკოვი,
- თ. მეტატი ბიორგის-ძე თუმანიშვილი,
- თ. ილია ბრიგორის-ძე შავჭავჭავაძე,
- ბრიგ. ნიკოლოზის-ძე ბექნაოვი,
- მიხეილ პეტრეს-ძე ისარლოვი,
- პოსტანტ. მიხეილ-ძე ძოლოუბანსკი.

(3-1)

თფილისის სავაჭო I გიმნაზიის ჰედაგოვიური რჩევა ამით აცხადებს საუოველთაოდ, რომ ამ ენკენისთვის 27-ს იქნება

ამ გიმნაზიის 50 წლის არსებობის დღესასწაული (ლიუბილეი) და ამის გამო სთხოვს ეველს ამ გიმნაზიის ადრინდელ მავირდებსა და აგრეთვე ეველს, ვინც განათლების საქმეს თანაუგრძნობს, მობრძანდეს დღესასწაულზე.

იმავე დღეს გიმნაზიის სასაქტო სალაში გამართული იქნება ასი კაციისათვის სადილი ცალკე დანატიებით.

8 ენკენისთვის, სალამოს 8 საათზე, გიმნაზიაში გამართული იქნება საემაწვილო სალაში, რომელსედაც მავირდების მშობლები და ნათესავები იქნებიან დანატიებულნი.

(3-3)

„ვეუძლავალ მოსწავლეთა და მმართველი თბილისის გუბერნიის თავადაზნაურთა საზოგადოების გამგებელი კომიტეტი“ ამით აცხადებს, რომ ამ ენკენისთვის 5-ს მოხდენილის კენჭის-ყრით საზოგადოების მოსამზადებელს სკოლაში მიღებულ იქნენ:

ა) საზოგადოების ხარჯზე: — ილიკო სუმბათოვი, ნიკო შატბერაშვილი, ბიორგი შაველიშვილი, ლათ. პობახიძე, ზაქ. ჯავახიშვილი, პოტეძან დელოაკი, ლათ. ანანიაშვილი, ანდრ. მგალიაბლიშვილი, მიგო რატიშვილი, მლად. ძანდელაკი, მასო შურცელაძე, სულ თერთმეტი.

ბ) კენჭის გათავების შემდეგ კომიტეტმა შეიტყო, რომ ემაწვილი ლათ. პობახიძე ამ ზაფხულს შინ გარდაცვლილიყო; ამის ალაგზენ უყარეს კენჭი დანარჩენ კანდიდატებს და კენჭი შეხვდა ლათ. მგაძეს.

ბ) ნახევარს ხარჯზე: (ათ თუმანიანი პანსიონერები) მხ. მურმანიშვილი, პოტეძან პობახიძე, ნიკო ანდრონიკაშვილი, მასო ზალიშვილი, მლად. შანიაშვილი.

გ) თავიანთ ხარჯზე: (ოც თუმანიანი პანსიონერები) ალ. მუხრანსკი, ილიკო სავანელი, ალ. სავანელი, მხ. მუხრანსკი, ზაქ. ჯავახიშვილი, მხ. ბარათაშვილი, ნიკო ბარათაშვილი, პავ. ცაციშვილი, ადრიან იოსელიანი, ივ. ტელიაშვილი, ნიკო ავალიშვილი, ივ. პორინთელი, მლად. ჩრდილელი, იოს. პაიჭაძე, მხ. თავზარაშვილი, სკო ჯაფარიძე, ვ. რატიშვილი, სულ ჩვიდმეტი.

უკეთუ ეს შემოთ-დასახელებული ემაწვილები არ გამოცხადდებიან სკოლაში ამ ენკენისთვის გასვლამდის, მაშინ ლეინობისთვის 1-ს მათ ნაცვლად სკოლაში მიღებულ იქნებიან მათ შემდეგი კანდიდატები. (3-3)

ინკლისის მადონაში

ინკლისის მადონაში

ინკლისის მადონაში

ამგვრებს თმის და ადრინდელ ფერს აძლევს, ფასი ერთი შუშისა 2 მან., გაგზავნით 2 მანეთი და 28 კან.

აქვე ისეიღება ქინის ჰომოდა თმების გასამაგრებლად. ფასი 1 მან. სრატკები თავის ტკივილის მოსაშრობლად, ტუალეტის საშონი, დუხები და სხვ (100-32)

მსურს ვაძლიო ქართული ენის გაკვეთილები

Желаю давать уроки грузинского языка.

Адресь Редакция „Дროება“.

(3-3)

ინფლისის მალაზიაში

აწერისის გალლეკრეაში

(Maison de confiance)

- შეადრეთ ხეუნი ჩაი ჩაის ეველგან
- — 1 მ. 10 კაბ. — 1 მ. 40 კაბ.
- — 1 „ 20 „ — 1 „ 60 კაბ.
- — 1 „ 40 „ — 1 „ 90 კაბ.
- — 1 „ 60 „ — 2 „ 20 კაბ.
- — 1 „ 80 „ — 2 „ 50 კაბ.
- საეუფოს 2 მანეთ. — 3 მანეთ.

ჩაის წონა—უქალდდა, სხვაგან ვი ქალდდით. (100-41)

ისყიდება

25% ნაკლებ მინამ სხვა ალაგას ჩაი, კავაო, შეკალადი, ბისკვიტი, მურაზა, ბრინჯი, ჭურჭლები, სტაქნები, ბაკლები, თეფშები, ჩაისიკები, სუდოკები, ფოდნოკები, პირის-საბანი, კლიტეები, სამურკელი, ტანისამოსის საყიდი, კოვზები, დანები, კაღები, ქალდდი, კანკერტები, რეკულები, კარანდაშები, თოფები, რეკოლეკრები, კრავები, პლაშ-

ამერიკელი კბილის ექიმი დოქტორი ი. ვალტერი

რომელიც დიდის მოაზრის დუნაის—ქით წმინის მოაზრისა განკარგულებით დანიშნული ვიქვი კბილის ავთომოფობის კონსულტანტთა და მივიდე ორი წარჩინებული დამლაში, მოკსუჯვარ თბილისში და ვიდე კბილით ავთომოფობს კბილების ჩასასმელად რბილ საგებზე უზრუნუნით. რომელსაც არა ვრანცს გამოსადეგრანთ ვინაიღვან ვრუნუნა უშლას რიგინათ საჭმლის დალეკვას.

ჩემი ექიმობის მეტოდას სმარობენ კბილის ექიმები მთელ რუსეთში მარტო პეტერბურგში; და მოსკოვში და არა სადმე შროვინცაში არავის ვურჩევ იხმარონ ჩანგლებიანი კბილები, მისთვის რომ ჩანგლები და კავშირები სვეთავენ კბილებს, რაიღა უქვეყნია, შენიშნული ექნებათ იმათ, ვისაც ისინი უხმარა.

კბილების მოგლეკას არ ურჩევ ამისთვის რომ კბილების მოგლეკას თუ გინდ ერთისაც ცუდით მოქმედებს სხვა კბილებზე. ამისთვის სჯობს კბილის ოქროსი, პლატინისა ანუ მილანქის პლატინით გაკეთება მაქვს ახალი ჩემიან მოგონილი საშუალება რომელითაც შეიძლება დიდაც კბილები წასდენისაგან და ტკივილისაგანაც. ეს საშუალება არის დამტკიცებული მედიცინის დეპარტამენტისაგან.

ნიმუშები: ახლად აღმოჩენილი შევარდულ კბილებისა და პლატინოვანების შეუძლიანთ ნახონ ჩემს კაბინეტში. უოველს საქმეს შესასებ კბილების ავთომოფობისა ვასრულებ 24 საათში:

ვიდეუ ავთომოფობს დიდის ათი საათიდან სალამოს ექვს საათამდინ. ვინც რეგულარულად ვრისპექტუდ შიოკის სახლებში სავა იმეოფება ვისტლის ფელტოვრანთა ბ მირზოკის სახლში სავა იფო კარტისის ვისტავას მასავალი გალვანსკის ვრისპექტიდამ. (5-3)

ჩემი, ვანები, ქამრები, საეკლეტა, კლიონკა, უნავრები, დაგვიბი, უთრები, ტანტები, პირისსარტი, ცხვირის-სასარტი, ხულები, ტუალეტის საშონი, დუხები, შარბათი, ტიტატმანგუნია, ქინას დვინო, პორტ-კეინი, სერესი, კონიაკი და ათასი სხვ. რამეები, — ინფლისის მალაზიაში. იქვე ჩაი ვაგვართათვის ხარდათ: თუთობით 40, 46, 52 და 58 მან. და გირვანქობით: 1 მ., 1 მ. 10 კ., 1 მ. 20 კ., 1 მ. 40 კ., 1 მ. 60 კ., 1 მ. 80., და უზირველი საჩისისა 2 მ.—წონა უქალდდით.

თოფები 20—60 მან, ჩოკ-ბორ (choke bore) George Dan-ს ფაბრიკადამ—120 მან. რეკოლეკრები 4—34 მან. და ბუდოვისა 11—20 მ. ქალის უნავრები 65 მან-დამ.; შეფილდის დანები ჩანგლებით 3 მან. 50 კან-დამ დუქი, ალბომები ნახევარ ფასად, ფილტრები და სხვ.

ეველსედე უმრავლესი ამოჩვენა თოფებისა და რეკოლეკრებისა თფილისში. (100-11)

ისყიდება

ბეჟანთუბანში კარგი რცხილისა და წიფლის შეშა ნავით ჩამოტანით. მიმართეთ ნ. ჩხეიძეს. (10-2)

ლომბორი ბახუბოვი

მადვიდა საღოვის (ბალის) ქუჩაზე, სოლოლაკზე, აჭენდიევის სახლებში, № 56.

ავთომოფობს—ქალებსა და ემაწვილებს—მიიღებს იმავე წესით, როგორც ადრე იღებდა ხოლმე. (5-2)

ინფლისის მალაზიაში ახლად მიღებულია დიდ ძალი ჩაი პირველი მოკრეფისა 30% უკეთესი, ვიდრე სხვაგან. იქვე იყიდება: ვარუსინა 40 კაბ. დაწყებული; სტაქნები, ბაკლები 10 კაბ—დამ; პანდოვები 5 კ.—დამ, მურაბა და ალბომები ნახევარ ფასად და სხვ. (100-18)